

คำชี้แจง

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น เป็นการเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
๒. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
๓. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

๑.
๒.
๓.
๔.

วิธีการ

๑. สอบถามเก็บข้อมูลในสภาพพื้นที่จริงในท้องถิ่น
๒. สัมภาษณ์หรือสอบถามข้อมูลจากบุคคล เช่น ผู้อาวุโส ผู้รู้ในท้องถิ่น
๓.

สิ่งที่ได้รับจากการทำใบงาน

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

ใบงานที่ ๒
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

๒. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ :

สัตว์เลื้อยที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือ เพื่อการอนุรักษ์พันธุ์

๑. ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์.....รหัสพันธุ์สัตว์.....
ประเภท (เช่น สัตว์น้ำ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์ปีก ฯลฯ).....

สถานที่พบ.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

จำนวนที่พบ อายุปี เพศ.....

ประวัติ/ที่มา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น.....

.....

.....

.....

.....

☐ เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย รายได้/เดือน.....บาท รายได้ /ปี.....บาท

☐ เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์

☐ เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์

☐ อื่นๆ

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุลอายุปี

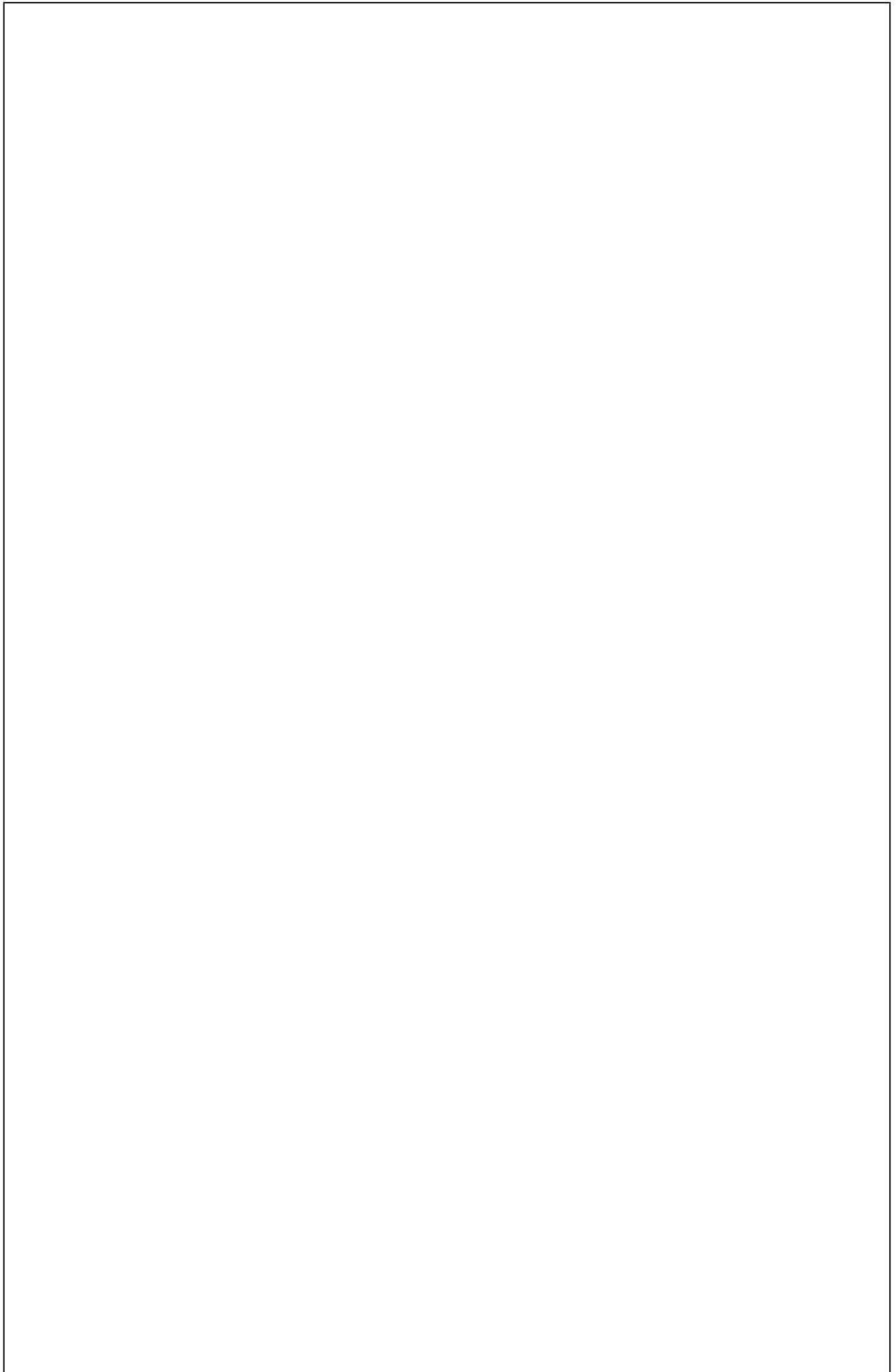
ที่อยู่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุลอายุปี

ที่อยู่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

วาดภาพประกอบ:

ใบความรู้ ใบงานที่ ๖

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

สัตว์เคี้ยวเอื้อง

ได้แก่ สัตว์เลี้ยงพวกโค กระบือ แพะและแกะ ซึ่งเป็นสัตว์สี่กระเพาะ เมื่อกินอาหารเข้าไปแล้ว จะคายออกมาเคี้ยวเอื้องอีกครั้งก่อนจะถูกนำไปใช้เป็นประโยชน์

สัตว์เคี้ยวเอื้องอาจแบ่งแยกประเภทออกได้ตามวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการเลี้ยงดังนี้ คือ

๑. โคเนื้อ โคที่เลี้ยงในบ้านเราเป็นโคขนาดเล็ก มีการเจริญเติบโตช้า ส่วนใหญ่เลี้ยงไว้ใช้งานเช่น ไถนา ทำไร่ และเทียมเกวียนหรือล้อเพื่อใช้ในการขนส่งระยะสั้นๆ หลังจากเลิกใช้งานแล้วก็ส่งเข้าโรงฆ่าชำแหละออกมาเป็นเนื้อวัวสำหรับบริโภค ปัจจุบัน ทางราชการได้นำโคพันธุ์เนื้อจากต่างประเทศเข้ามาเลี้ยงหลายพันธุ์ และพบว่าโคเนื้อพันธุ์อเมริกันบราห์มัน หรือโคลูกผสมอเมริกันบราห์มัน (เช่น โคพันธุ์ เตราดมาสเตอร์) สามารถเลี้ยง และเจริญเติบโตได้ดีในบ้านเรานอกจากนี้ยังมีความทนทานต่อโรคเหมือนโคพื้นเมืองของไทย

๒. โคนม โคพื้นเมืองของไทยให้นมน้อยประมาณวันละ ๒-๓ ลิตร ทางราชการจึงได้ทดลองนำโคพันธุ์จากต่างประเทศเข้ามาเลี้ยงหลายพันธุ์ด้วยกัน และพบว่าโคพันธุ์แท้ที่นำเข้ามาทดลองเลี้ยงในบ้านเรา ยังไม่มีความเหมาะสมกับบ้านเรา โดยเฉพาะมีการแพร่โรคต่างๆ มาก และมักจะเสียชีวิตหลังจากนำเข้าไม่นานนัก จึงได้ผลิตโคลูกผสมโดยใช้โคพันธุ์นมจากต่างประเทศที่นำเข้ามาผสมกับวัวพื้นเมือง และพบว่าโคนมลูกผสมขาวดำ (โฮลสไตน์ฟริเซียน) กับโคพื้นเมืองเป็นโคนมลูกผสมที่ให้นมดีที่สุด บางตัวให้นมสูงถึง ๓๘ ลิตรต่อวัน และทุกๆ ไปให้นมมากกว่า ๑๐ ลิตรต่อวัน

๓. กระบืองาน หรือกระบือปลัก กระบือบ้านเราเรียกทั่วๆ ไปว่ากระบือปลักหรือกระบือที่เลี้ยงไว้เพื่อใช้งานเป็นหลัก ให้น้ำมน้อยประมาณวันละ ๑-๒ ลิตร และเมื่อเลิกใช้งานแล้วก็ส่งเข้าโรงฆ่าเอาเนื้อมาบริโภค

๔. กระบือนม หรือกระบือแม่น้ำ กระบือชนิดนี้เป็นกระบือที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อเลี้ยงเอาไว้รีดนมโดยเฉพาะ ที่เรียกว่า กระบือแม่น้ำเป็นการเรียกตามชาวต่างประเทศที่เรียกว่า ริเวอร์บัฟฟาโล (River buffalo) กระบือนมมีหลายพันธุ์แต่ที่นำเข้ามาทดลองเลี้ยงในบ้านเราคือ กระบือพันธุ์มูร์ราห์ ซึ่งมีการให้นมประมาณวันละ ๗-๘ ลิตร แต่บางตัวให้นมสูงถึง ๒๐ ลิตรหรือกว่านั้นกระบือพันธุ์นี้นอกจากให้นมแล้วยังใช้งานได้ด้วย และเมื่อรีดนมแล้วก็สามารถใช้เนื้อบริโภคได้เป็นอย่างดีปัจจุบันได้มีการนำกระบือมูร์ราห์มาผสมกับกระบือบ้านเรา ปรากฏว่าลูกออกมาให้น้ำนมมากขึ้น และสามารถใช้งานได้ดีเช่น กระบือพื้นเมือง และเนื้อก็มีคุณภาพดี

๕. แพะ แพะพื้นเมืองของบ้านเรามีเลี้ยงกันมากในภาคใต้ ตัวค่อนข้างเล็ก หนักประมาณ ๑๐-๑๕ กิโลกรัม และมีมน้อย ทางราชการจึงได้นำแพะพันธุ์นมจากต่างประเทศเข้ามาทดลองเลี้ยงในบ้านเราและพบว่าแพะพันธุ์ซาเนนเหมาะสมที่จะเลี้ยงขยายพันธุ์ในบ้านเราโดยเฉพาะซาเนนลูกผสม ซึ่งให้น้ำนมประมาณวันละ ๒-๔ ลิตร และมีความทนทานต่อโรคมากกว่าแพะพันธุ์แท้ที่นำเข้ามาทดลองเลี้ยง

๖. แกะ แกะพื้นเมืองเลี้ยงกันมากในภาคใต้เช่นเดียวกับแพะ ตัวมีขนาดเล็กมากประมาณ ๘-๑๒ กิโลกรัมแต่มี

ความทนทานต่อโรคดี ทางราชการได้ทดลองนำกะพันธุ์ต่างๆเข้ามาทดลองเลี้ยงในบ้านเราและพบว่ากะพันธุ์แท้ที่นำเข้ามา ยังไม่สามารถเลี้ยงได้ในสภาพแวดล้อมของบ้านเรา แต่กะลูกผสมที่เกิดจากกะพันธุ์ดอร์เซตและพันธุ์พื้นเมืองจะสามารถเลี้ยงในบ้านเราได้เป็นอย่างดี และมีน้ำหนักประมาณ ๒๕-๓๐ กิโลกรัม ซึ่งเหมาะสมจะนำมาใช้ส่งเสริมให้เลี้ยง

สัตว์กระเพาะเดียว

สัตว์กระเพาะเดียวที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศคือสุกร ซึ่งมีการเลี้ยงกันมากทั่วประเทศ สุกรพื้นเมืองเดิมมีชื่อต่างๆ กัน เช่น พวง แรด และอื่นๆ มีลำตัวค่อนข้างเล็ก แต่ให้ลูกดกและมีความทนทานต่อโรคต่างๆ ได้ดีซึ่งไม่เหมาะสมจะใช้เลี้ยงเพื่อธุรกิจการค้าต่อมาจึงได้มีการนำสุกรพันธุ์จากต่างประเทศเข้ามาทดลองเลี้ยงในบ้านเรา หลายพันธุ์ด้วยกันและพบว่าสุกรพันธุ์แท้บางพันธุ์สามารถเลี้ยงได้ดีในบ้านเรา ซึ่งได้แก่สุกรพันธุ์ต่อไปนี้

(๑) ดุริโอกเจอร์ซี

(๒) ลาร์จไวต์

(๓) แลนด์เรซ

นอกจากนี้ก็ได้มีผู้นำสุกรพันธุ์ผสมเข้ามาเลี้ยงอีกหลายพันธุ์ แต่ส่วนใหญ่เป็นสุกรพันธุ์ผสม ซึ่งเกิดจากสุกรทั้งสามพันธุ์ดังกล่าวข้างต้นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงนำสุกรพันธุ์หมยซาน ซึ่งรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้นำมเกล้าฯ ถวาย จำนวน ๔ คู่ มาให้กรมปศุสัตว์ทดลองเลี้ยงและขยายพันธุ์พบว่าสุกรพันธุ์นี้สามารถให้ลูกดกมากเฉลี่ยครอกละ ๑๖ ตัว และมีบางครอกให้ลูกถึง ๒๔ ตัว สามารถเจริญเติบโตได้ดีกว่าสุกรพื้นเมืองเดิม มีเนื้อมาก และเนื้อมีคุณภาพดี